

ΤΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ ΤΟΥ ΟΜΠΑΜΑ (του Γιάννη Ζήση)

Το πρώτο συμπέρασμα είναι ότι δεν αρκεί μια νέα σημειολογική πολιτική ηγεσία πια όπως θα αρκούσε στην περίοδο Ρούσβελτ για να αλλάξει το τοπίο. Δεν αρκεί. Ο λόγος πρωταρχικά είναι ότι επειδή ακριβώς έχει υπάρξει μια βαθιά συστημική εμπέδωση στην διακυβέρνηση αυτή η συστημική εμπέδωση και παγίωση, είναι απολύτως αποκλίνουσα στον συσχετισμό σε επίπεδο κοινωνίας, όταν μάλιστα η κοινωνία δεν έχει συστηματοποιήσει το αίτημα της αλλαγής αλλά το εκφράζει απαξιωτικά ως προς την «οκταετία Μπους», μια οκταετία που προέκυψε από μια ισχυρή στήριξη εκλογικού σώματος παρά τις δύο νοθείες της Φλόριντα και του Οχάιο.

Συνεπώς, είμαστε σαφώς αντιμέτωποι με μια αδυναμία ώσμωσης μεταξύ της κοινωνικής διαμαρτυρίας και του κοινωνικού κινήματος ώστε αυτό να γίνει πολιτικό κίνημα αλλαγής, να γίνει συστημικός παράγοντας και να διαφοροποιήσει την κύρια πολιτική δυναμική του συστήματος. Η κύρια αυτή πολιτική δυναμική του συστήματος δεν προκύπτει μέσα από μια εναλλακτικότητα όποιους συμβολισμούς και αν αυτή έχει, αλλά προκύπτει από μια πολιτική συστημική αλλαγή του ίδιου του λαού που έχει ορίζοντα αναθεωρητικό, αναστοχαστικό, όπου η κρίση έχει ωριμάσει. Είναι σαφές ότι η οικονομική κρίση δεν ωρίμασε πολιτικά στην συνείδηση αλλά ωρίμασε μόνο σαν κοινωνική διαμαρτυρία, και αυτό διαφοροποιεί πολύ τα πράγματα από την εποχή του Ρούσβελτ.

Αυτόματα επίσης προκύπτει το πρόβλημα της πολιτικής στελέχωσης της νέας ηγεσίας και βλέπουμε πια ότι αυτή η πολιτική στελέχωση εκφυλίζεται σε μια ανάληψη καθηκόντων τεχνοκρατικής συνέχειας του συστήματος. Από μόνο του αυτό δεσμεύει ακόμη περισσότερο τον Ομπάμα σε μια συνέχιση πολιτικών μακροχρόνιων, η οποία θα συγκαλυφθεί μόνο από συμβολικές απεμπλοκές όπως το κλείσιμο του Γκουαντάναμο και η αναμενόμενη εξάλλου διαδικασία απόσυρσης πχ από το Ιράκ. Δεν προοιωνίζονται όμως μέσα από αυτή την διαδικασία, δεν προωθούνται μέσα από αυτή την διαδικασία αλλαγές σε βάθος. Αλλαγές στο εσωτερικό οικονομικό και στο παγκόσμιο οικονομικό πρόγραμμα ή αλλαγές επίσης στο πλαίσιο της διεθνούς γεωπολιτικής και συνεργασίας.

Η πραγματικότητα αυτής της στελεχιακής «αλλαγής» δείχνει ότι αυτή δεν είναι αλλαγή, απλώς είναι εναλλαγή στελεχιακή και μάλιστα με μεγαλύτερη ασάφεια απ' ότι ίσως και παλαιότερες αλλαγές, όπως οι αλλαγές που είχε κάνει ακόμη και ο Κλίντον στην αρχική φάση πριν τον αναλάβουν οι διαφημιστές.

Παράλληλα βέβαια φαίνεται η παντοδυναμία του lobbying στο Αμερικάνικο δικομματικό σύστημα και στο περιβάλλον του Ομπάμα.

Φαίνεται επίσης και διαφαίνεται ισχυρά ότι η πολιτική είναι γερασμένη υπό την έννοια του ότι είναι παγιωμένη και πολωμένη στελεχιακά και δεν έχει αναδυόμενους πολιτικούς παράγοντες. Δεν μπορούν να βρεθούν στελέχη και δεν υπάρχουν διαδικασίες και δεν υπάρχει και καμία διάθεση να υπάρξει διακινδύνευση σε θέματα τεχνοκρατικής επάρκειας και ανεπάρκειας. Η τεχνοκρατικοποίηση της πολιτικής την προσδιορίζει πολύ περισσότερο και της διαμορφώνει χαρακτηριστικά συνέχειας περιορίζοντας το μεταρρυθμιστικό φάσμα, προς τέρψη βέβαια πολλών αλλά μακροχρόνια προς τέρψη της κρίσης. Και δεν λέμε μόνο για την οικονομική κρίση, αλλά την κρίση που θα φέρει τα δύσκολα με τον δικό της άτεγκτο και αδιαπραγμάτευτο τρόπο.

Και τέλος μένει μόνο μια ελπίδα: να είναι τόσο ισχυρή η δέσμη ιδεών Ομπάμα, να είναι τόσο ισχυρή η εσωτερική του πνευματική δυναμική, που ο Ομπάμα να καταφέρει διαπραγματευόμενος με το τεχνοκρατικό του και πολιτικό περιβάλλον να διαμορφώσει ένα μεταρρυθμιστικό σχέδιο σε βάθος.

Αυτό δεν μπορεί να πιθανολογηθεί αλλά ούτε και μπορεί να αποκλειστεί. Ο χρόνος θα το δείξει. Εδώ όμως πρέπει να κάνουμε πλέον μια συστημική παρατήρηση γύρω από το ισχυρό ζήτημα του αν αρκεί πια η κοινοβουλευτική εναλλαγή ή η εκλογική εναλλαγή των προσώπων όταν υπάρχει μια στελεχιακή νομενκλατούρα της πολιτικής η οποία προσδιορίζει το περιβάλλον. Πρέπει να μπορούμε δηλαδή να δημοκρατικοποιήσουμε τις διαδικασίες του περιβάλλοντος.

Αυτό πρέπει να γίνει με διαδικασίες πρόσβασης ιδεών ή προσώπων όχι στην λογική ενός lobbying αλλά στην λογική μιας συμμετοχής. Αυτής της συμμετοχής που οραματιζόντουσαν πολιτικοί όπως ο Αβραάμ Λίνκολν, ο Ρούσβελτ, μιας τέτοιας δυναμικής.

Τα δύο δηλαδή βασικά ζητήματα είναι πλέον να υπάρχει ένα ανοικτό πακέτο δέσμης ιδεών του πολιτικού ηγέτη και ταυτόχρονα μια διαδικασία πρόσβασης στο περιβάλλον, μια διαμόρφωση κοιτίδας ιδεών και συμμετοχικότητας, η οποία να περιορίσει αυτή την τεχνοκρατική φραγή της μεταρρυθμιστικής δυναμικής της πολιτικής.

Υπό αυτές τις βασικές παρατηρήσεις μπορούμε να πούμε πια ότι όλο και περισσότερο στενεύουν τα πλαίσια και τα όρια της αλλαγής στις ΗΠΑ. Υπάρχουν συμβολικά σημεία, σημεία εκτόνωσης σε σχέση με ζητήματα εσωτερικού φονταμενταλισμού που δεν είναι και υπό κάθε έννοια ζητήματα βασικά προοδευτικότητας αλλά είναι ζητήματα συμβολικά. Η προοδευτικότητα είναι πλέον ένα ζήτημα που όλο και πιο πολύ φαίνεται ότι ανάγεται σε ζητήματα αλλαγής της οικονομικής υπόστασης, ανάγεται σε ζητήματα αλλαγής της γεωπολιτικής υπόστασης, ανάγεται σε ζητήματα μιας υπερβατικοποίησης πολιτισμικής σε σχέση με το όραμα και το σχέδιο για την ανθρωπότητα και τον πλανήτη. Σ' αυτούς τους τρεις άξονες ανάγεται σε τελική ανάλυση αυτή η προοδευτικότητα.

Οι άλλες οι αποσπασματικές και οι επιμέρους προσεγγίσεις θα 'λεγε κανείς ότι έχουν αρκετά μικρή σημασία πια και δεν είναι επαρκείς για να προσδιορίσουν το ηθικό, το προοδευτικό πρόσημο ή το δημοκρατικό και φιλελεύθερο πρόσημο μιας πολιτικής.

Γιάννης Ζήσης, Δημοσιογράφος – Συγγραφέας
Μέλος της γραμματείας της ΜΚΟ ΣΟΛΩΝ